

DAVACI VE YÜRÜTMEN N

DURDURULMASI STEYEN : Türkiye Barolar Birli i Ba kanlı ı - ANKARA

VEK L : Av. Gamze KARADUMAN NEJAT
(Elektronik tebligat adresi bulunmaktadır.)

DAVALI : Hazine ve Maliye Bakanlı ı - ANKARA

VEK L : Hukuk Mü aviri --- - (Aynı adreste)

STEM N KONUSU : Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nın; 20/03/2020 tarihli ve 31074 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artlarında De iklilik Yapılmasına Dair Genel artlar ba lıklı Tebli 'in;

-2. maddesi ile de i tirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresinin, (c) bendinin birinci cümlesinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile "Kaza nedeniyle ma durun tedavisinin tamamlanması sonrasında yetkili bir hastaneden alınacak sa lık kurulu raporu ile sürekli sakatlık oranının belirlenmesinden sonra ortaya çıkan ve tıbben gerekli olan bakıcı giderleri bu teminat limitleri ile sınırlı olmak ko uluyla sürekli sakatlık teminatı kapsamındadır. Kaza nedeniyle ma durun sürekli i göremezli i bu teminattan kar ılanır." ekindeki ikinci ve üçüncü cümlesinin,

-3. maddesi ile de i tirilen "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının birinci paragrafının ikinci cümlesinde yer alan "Sigortacının kendisine iletilen belgelere haklı olarak itiraz etmesi veya kendisinin hak sahibinden ya da ba ka bir kurumdan haklı olarak yeni bir belge talep etmesi halinde söz konusu süre yeni talep edilen belgenin sigortacının merkez veya ubelerinden birine iletilmesinden sonra ba lar." düzenlemesi ile ikinci paragrafının birinci cümlesindeki "veya yeniden kullanılabilir parça" ibaresi ile "E de er veya yeniden kullanılabilir parça ile de i im mümkün oldu u halde, sigortacının bilgisi ve onayı dahilinde olmadan orijinal parça ile onarım sa lanır ise sigortacının sorumlulu u, sigortacının kaza tarihi itibarıyla benzer hasarlardaki onarım uygulamasına göre, e de er veya yeniden kullanılabilir parça bedeli ile sınırlıdır. Sigortacı bu paragraf kapsamındaki henüz tamire ba lanmadan önce yapılan ba vuru sonucu onaya ili kin tercihini hasar ihbar tarihini takip eden üç i günü içinde onarım merkezine veya hak sahibine bildirmedi i durumda onayı oldu u varsayılır. spat yükümlülü ü sigortacıya aittir. " ekindeki üçüncü cümlesinin,

-6. maddesi ile de i ik "Ek 1: De er Kaybı Hesaplaması" kısmının "Formül" ba lıklı 1. maddesinin (Baz De er kaybı=Aracın Rayiç De eri x %19; Total De er Kaybı=Baz De er Kaybı x Hasar Boyutu Katsayısı x Araç Kullanılmı lık Düzeyi (Km) Katsayısı; hesaplama yöntemine ili kin çizelgeler) ve "Teminat Dı nda Kalan Haller" ba lıklı 2. maddesine eklenen "Yabancı plakalı araçların Türkiye'de karı tı ı kazalarda yabancı plakalı araçlar için yapılan de er kaybı talepleri" ifadesini içeren 8. fıkranın;

- 7. maddesi ile de i tirilen "Ek-2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması,
1. Destekten yoksun kalma tazminatı, bu Genel artlar uyarınca belirlenen ilkeler dikkate alınarak destek ve destekten yoksun kalanların bireysel özelliklerine göre hesaplanır.
 2. Tazminat, toplu para ekinde ödenir.
 3. Hesaplamalarda TRH 2010 hayat tablosu kullanılır. Tablonun belirli periyotlarda güncellenmesi halinde vefat tarihi itibarıyla güncel versiyon kullanılır.
 4. Hesaplamalarda iskonto oranı (teknik faiz), %1,8 olarak dikkate alınır. Teknik faiz, gerekli görülen hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından güncellenir.
 5. Vefat eden ki inin geliri, a a ıdaki esaslar çerçevesinde belirlenir.
 - a. Aktif dönemde,
 - i. Kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmi bir resmî belgeli (SGK Hizmet Dökümü, Bordro, Gelir Vergi Beyannamesi) gelir beyanı yok ya da gelir beyanı net asgari ücretten dü ük ise net asgari ücret üzerinden hesaplama yapılır.
 - ii. Kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmi bir resmî belgeli gelir beyanı var ise beyan edilen net gelir üzerinden hesaplama yapılır. Beyan edilen net gelir, ilgili dönemin net asgari ücretinden fazla ise i lemi ve i leyecek dönem hesaplamalarında kullanılmak üzere "Net Gelir/Net Asgari Ücret" oranı tespit edilir.
 - iii. Vefat eden ki inin kira, hisse (temettü, kâr payı), faiz gibi gelirleri dikkate alınmaz.
 - iv. yeri veya i sahiplerinin ya da ortaklarının vefat etmesi durumunda, kendi i yerlerinde gerçeikle tiremedikleri çalı manın yerine getirilmesi için katlanacakları emsal maliyet, destekten yoksun kalma tazminatında kullanılacak gelir adına emsal ücret olarak kullanılır. Bu hal dı ındaki durumlarda emsal ücret kullanılmaz. Emsal ücret, i yerinin veya i sahibinin kaza anında ba lı oldu u meslek odasından alınır.
 - v. Vergilendirilmi gelir beyanına ek olarak ikramiye, prim, giyim ve yakacak gibi aylık olmayan ancak belirli dönemlerde yapılması söz konusu olan düzenli ödemeler, aylık gelire tekabül edecek ekinde hesaplamada dikkate alınır. Bu ödemelerin düzenli gelir sayılabilmesi için kaza tarihinden önceki son bir yıl içinde bu ek gelirleri gösterir belgelerin beyan edilmesi gerekir.
 - vi. Türkiye'de yerle ik olmayan ki ilerinin trafik kazalarına ba lı olarak vefat etmesi durumunda vergilendirilmi geliri ispatlayan resmî bir belgenin sunulamaması halinde hesaplanacak tazminatta Türkiye Cumhuriyeti'nde geçerli net asgari ücret esas alınır.
 - b. Pasif dönemde, asgari geçim indirimi (AG) hariç net asgari ücret üzerinden hesaplama yapılır.
 6. Yeniden evlenme olasılı ı, a a ıda yer alan tabloya göre ve dul kalan e in hesap tarihindeki durumuna göre belirlenir. Tabloda yer alan olasılıklar, çocuk sahibi olmayan dul kalan e ler içindir. Çocuklu e lerde velayet ve vesayet altındaki her çocuk için a a ıdaki tablodaki olasılık yüzdeleri 5'er puan indirilerek uygulanır.

Kadın (Ya Aralığı)	Yeniden Evlenme Olasılığı	Erkek (Ya Aralığı)	Yeniden Evlenme Olasılığı
17-20	%52	17-20	%90
21-25	%40	21-25	%70

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE
Esas No : 2020/6493

26-30	%27	26-30	%48
31-35	%17	31-35	%30
36-40	%9	36-40	%15
41-50	%2	41-50	%4
51-55	%1	51-55	%2

7. Destek süresi ile aktif ve pasif dönem süreleri a a daki esaslar çerçevesinde belirlenir.

a. Vefat eden ki inin aktif ya amı 18 ya ında ba lar 1/1/1990 tarihi öncesi do umlular için 60 ya ında, 1/1/1990 tarihi ve sonrası do umlular için 65 ya ında biter. 18 ile 60/65 ya arası dönemde aktif dönem hesabı, 60/65 ya sonrasında pasif dönem hesabı yapılır. Vefat eden ki i kaza tarihi itibarıyla pasif dönemde çalı maya devam ediyorsa iki yıl daha aktif dönem hesabı yapılır, iki yıl sonrasında pasif dönem hesabına geçilir. Özel kanunlarla çalı ma süreleri ayrıca belirlenen mesleklere ili kin hükümler saklıdır.

b. Vefat eden ki inin 18 ya ın altında çalı tı ı ve gelir elde etti i biliniyorsa çalı maya esas beyan edilen belgeye göre aktif dönem hesabı yapılır.

c. Vefat edenin 18 ya ın altında olması durumunda aktif dönem ba langıcına kadar geçen dönem için yeti tirme gideri hesaplanır. Yeti tirme gideri, ailenin net geliri ile hesaplanır. Hesaplanan tutarın %10'u yeti tirme gideri olarak esas alınır ve hayatta olan ebeveynler için e it ekilde bölünür.

ç. Destekten yoksun kalma tazminatı hesaplamasında askerlik dönemi dikkate alınmaz.

d. Destekten yoksun kalan erkek çocuklar için 18 ya , kız çocuklar için 22 ya destek süresi sonu olarak dikkate alınır. Lisans ve lisansüstü e itim düzeyinde bulunan destekten yoksun kalan ki iler için cinsiyet ayrımı yapılmadan 25 ya , destek süresi sonu olarak dikkate alınır.

e. Vefat eden ki inin e inin, i lemi dönemde yeniden evlendi i biliniyorsa evlenme tarihine kadar geçen süre için tazminat hesaplanır.

f. 1/1/1990 tarihi öncesi do umlular için 60 ya ın, 1/1/1990 tarihi ve sonrası do umlular için 65 ya ın altında bulunan ve emekli oldu u bilinen ki iler için;

i. Kaza tarihi itibarıyla çalı tı ı biliniyorsa ve kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmi bir resmî belgeli gelir beyanı var ise beyan edilen gelir üzerinden hesaplama yapılır. Hesapta aktif/pasif dönem ayrımında 60/65 ya esas alınır.

ii. Kaza tarihi itibarıyla çalı madı ı biliniyorsa pasif dönem hesabı yapılır.

8. Tazminat tutarının negatif çıkması durumunda tazminat tutarı sıfır olarak kabul edilir.

9. Hesap yönteminde a a daki esaslar uygulanır.

a. lemi dönem hesabı, gelir beyanı yok ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (i) bendi gere ince ilgili dönemlerin asgari ücretleri üzerinden, gelir beyanı var ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (ii) bendi gere ince hesaplanan ilgili dönemlerin gelirleri üzerinden iskontoya tabi tutulmadan ve hesap tarihine güncellenmeden hesaplanır.

b. leyecek dönem hesabı gelir beyanı yok ise hesap tarihindeki net asgari ücret üzerinden, gelir beyanı var ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (ii) bendi gere ince belirlenen hesap tarihindeki güncel net gelir üzerinden deste in vefat tarihindeki beklenen

ya am süresi üst limit olmak üzere destekten yoksun kalanların hesap tarihindeki beklenen ya am süreleri kapsamında ya da belirlenecek desteklik süresince "Dönem Ba ı Ödemeli Dönemsel Hayat Anüitesi" (äx:n) ile hesaplanır. x destekten yoksun kalanın hesap tarihindeki ya ını, n ise destekten yoksun kalanın hesap tarihindeki beklenen ya am süresini ya da desteklik süresini temsil eder. n'nin belirlenmesinde e /baba/anne açısından hesap tarihindeki beklenen ya am süreleri dikkate alınırken, çocuklar açısından (özel bir durum olmadıkça) muhtemel desteklik süreleri dikkate alınır.

10. Destekten yoksun kalanların paylarının belirlenmesinde paylar, e ve müteveffa için 2' er pay, çocuklar ile anne ve baba için ise 1'er pay verilerek dağıtılır. Her destekten yoksun kalanın payı, toplam paya bölünerek hesaplanır. Destek kapsamından çıkan oldukça pay yapısı tekrar hesaplanır. Vefat eden kişinin olası evlenme ya ı, Türkiye statistik Kurumu (TÜ K) tarafından yayımlanan evlenme ve bo anma istatistiklerindeki ülke ortalaması dikkate alınarak belirlenir. Evlendikten sonra ise 2 yıl ara ile toplam 2 çocuk sahibi olacağı varsayımı kullanılır.

11. Sigorta irketi tarafından hak sahibine ödeme yapılmasını izleyen 5 i günü içerisinde yazılı olarak veya güvenli elektronik ileti im araçları vasıtasıyla tazminat ödemesine esas alınan aktüerya raporu, hak sahibine gönderilir.

12. braname olsun ya da olmasın sigorta irketi tarafından önceden ödeme yapılmı bir tazminatta uyu mazlık olması durumunda tazminat ödeme tarihi hesap tarihi kabul edilerek (ödeme tarihindeki ücretler ve ödemeye esas kriterler dikkate alınarak) tazminat hesabı yapılır ve hesaplanan tazminat ile yapılan ödeme tutarı karşılaştırılır. Hak sahibi lehine fark çıkması durumunda bu fark ödenir.

13. Bu ekte belirlenen usul ve esasların dı ındaki istisnai durumlarda yargı içtihatları, sigortacılık prensipleri, yayımlanmış istatistiki veriler ve ilgili bilimsel çalı malar göz önünde bulundurularak çe itli varsayımlar kullanılabilir."

-8. maddesi ile değiştirilen "Ek-3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması

1. Sürekli sakatlık tazminatı, bu Genel artlar uyarınca belirlenen ilkeler dikkate alınarak zarar gören kişinin bireysel özelliklerine göre ve varsa geçici i göremezlik süresinin bitti i tarihten itibaren hesaplanır.

2. Tazminat, toplu para ekinde ödenir.

3. Hesaplamalarda TRH 2010 hayat tablosu kullanılır. Tablonun belirli periyotlarda güncellenmesi halinde kaza tarihi itibarıyla güncel versiyon kullanılır.

4. Hesaplamalarda iskonto oranı (teknik faiz), %1,8 olarak dikkate alınır. Teknik faiz, gerekli görülen hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından güncellenir.

5. Sürekli sakat kalan kişinin geliri a a ındaki esaslar çerçevesinde belirlenir.

a. Aktif dönemde,

i. Kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmiş bir resmî belgeli (SGK Hizmet Dökümü, Bordro, Gelir Vergi Beyannamesi) gelir beyanı yok ya da gelir beyanı net asgari ücretten düşük ise kaza tarihindeki net asgari ücret üzerinden hesaplama yapılır.

ii. Kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmiş bir resmî belgeli gelir beyanı var ise beyan edilen net gelir üzerinden hesaplama yapılır. Beyan edilen net gelir ilgili dönemin net asgari

cretinden fazla ise i lemi ve i leyecek dönem hesaplamalarında kullanılmak üzere "Net Gelir/Net Asgari cret" oranı tespit edilir.

iii. Sürekli sakat kalan ki inin kira, hisse (temettü, kâr payı), faiz gibi gelirleri dikkate alınmaz.

iv. yeri veya i sahiplerinin ya da ortaklarının sürekli sakat kalması durumunda kendi i letmelerinde gerçekle tiremedikleri çalı manın yerine getirilmesi için katlanacakları emsal maliyet, sürekli sakatlık tazminatında kullanılacak gelir adına emsal ücret olarak kullanılır. Bu hal dı ndaki durumlarda emsal ücret kullanılmaz. Emsal cret, i yerinin veya i sahibinin kaza anında ba lı oldu u meslek odasından alınır.

v. Vergilendirilmi gelir beyanına ek olarak ikramiye, prim, giyim ve yakacak gibi aylık olmayan ancak belirli dönemlerde yapılması söz konusu olan düzenli demeler, aylık gelire tekabül edecek ekilde hesaplamada dikkate alınır. Bu demelerin düzenli gelir sayılabilmesi için kaza tarihinden önceki son bir yıl içinde bu ek gelirleri gösterir belgelerin beyan edilmesi gerekir.

vi. Türkiye'de yerle ik olmayan ki ilerın trafik kazalarına ba lı olarak sürekli sakat kalması durumunda vergilendirilmi geliri ispatlayan resmî bir belgenin sunulamaması halinde hesaplanacak tazminatta Türkiye Cumhuriyeti'nde geçerli net asgari ücret esas alınır.

b. Pasif dönemde, AG hariç net asgari ücret üzerinden hesaplama yapılır.

6.Sürekli sakatlı a ba lı bakıcı gideri, bakıcı tutuldu unun belgelendirilememesi halinde bekâr ve çocuksuz ki iler için geçerli AG dâhil net asgari ücret üzerinden, bakıcı tutuldu unun belgelendirilmesi durumunda ise brüt asgari ücret üzerinden olmak üzere 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan çocuklar için zel Gereksinim De erlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Eri kinler için Engellilik De erlendirmesi Hakkında Yönetmelikte kısm ba ımlı olarak tanımlanan ve %50 ve üzerinde engel oranına sahip ki iler için %50 oranında, tam ba ımlı olarak tanımlanan ki iler için ise %100 oranında hesaplanır.

7. Aktif ve pasif dönem süreleri a a ıdaki esaslar çerçevesinde belirlenir.

a. Sürekli sakat kalan ki inin aktif ya amı 18 ya ında ba lar ve 1/1/1990 tarihi öncesi do umlular için 60 ya ında, 1/1/1990 tarihi ve sonrası do umlular için 65 ya ında biter. 18 ile 60/65 ya arası dönemde aktif dönem hesabı, 18 ya öncesi ve 60/65 ya sonrasında pasif dönem hesabı yapılır. Sürekli sakat kalan ki i kaza tarihi itibarıyla pasif dönemde çalı maya devam ediyorsa iki yıl daha aktif dönem hesabı yapılır, iki yıl sonrasında pasif dönem hesabına geçilir. Özel kanunlarla çalı ma süreleri ayrıca belirlenen mesleklere ili kin hükümler saklıdır.

b. Sürekli sakat kalan ki inin 18 ya ın altında çalı tı ı ve gelir elde etti i biliniyorsa çalı maya esas beyan edilen belgeye göre aktif dönem hesabı yapılır.

8. Hesap yönteminde a a ıdaki esaslar uygulanır.

a. lemi dönem hesabı, gelir beyanı yok ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (i) bendi gere ince ilgili dönemlerin net asgari ücretleri üzerinden, gelir beyanı var ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (ii) bendi gere ince hesaplanan ilgili dönemlerin gelirleri üzerinden iskontoya tabi tutulmadan ve hesap tarihine güncellenmeden hesaplanır.

b. leyecek dönem hesabı, gelir beyanı yok ise hesap tarihindeki net asgari ücret üzerinden, gelir beyanı var ise bu ekin 5 inci maddesinin (a) fıkrasının (ii) bendi gere ince

belirlenen hesap tarihindeki güncel net gelir üzerinden "Dönem Ba ı Ödemeli Dönemsel Hayat Anüitesi" (äx:n) ile hesaplanır. x sürekli sakat kalanın hesap tarihindeki ya ını, n ise sürekli sakat kalan ki inin hesap tarihindeki beklenen ya am süresini temsil eder.

c. 1/1/1990 tarihi öncesi do umlular için 60 ya ın, 1/1/1990 tarihi ve sonrası do umlular için 65 ya ın altında bulunan ve emekli oldu u bilinen ki iler için,

i. Kaza tarihi itibarıyla çalı tı ı biliniyorsa ve kaza tarihi itibarıyla vergilendirilmi bir resmi belgeli gelir beyanı var ise beyan edilen net gelir üzerinden hesaplama yapılır. Hesapta aktif/pasif dönem ayırımında 60/65 ya esas alınır.

ii. Kaza tarihi itibarıyla çalı madı ı biliniyorsa pasif dönem hesabı yapılır.

9. Sürekli sakatlık oranı, 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Eri kinler için Engellilik De erlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Çocuklar için Özel Gereksinim De erlendirmesi Hakkında Yönetmelik do rultusunda hazırlanan sa lık kurulu raporu dikkate alınarak belirlenir. Anılan yönetmelikler kapsamında düzenlenecek kazadan kaynaklı i göremezli i gösterir rapor için hak sahibinin sigorta irketine yaptı ı ba vuruyu takip eden 5 i günü içinde sigorta irketi tarafından ilgili sa lık kurulu una resmi yazı gönderilir.

10. Sürekli sakat kalanın askerli e elveri li olmadı ına dair resmî bir belgesi yok ise muhtemel askerlik süresince pasif dönem hesabı yapılır.

11. Sigorta irketi tarafından hak sahibine ödeme yapılmasını izleyen 5 i günü içerisinde tazminat ödemesine esas alınan aktüerya raporu, yazılı olarak veya güvenli elektronik ileti im araçları vasıtasıyla hak sahibine gönderilir.

12. braname olsun ya da olmasın sigorta irketi tarafından önceden ödeme yapılmı bir tazminatta uyu mazlık olması durumunda tazminat ödeme tarihi hesap tarihi kabul edilerek (ödeme tarihindeki ücretler ve ödemeye esas kriterler dikkate alınarak) tazminat hesabı yapılır ve hesaplanan tazminat ile yapılan ödeme tutarı kar ıla tırılır. Hak sahibi lehine fark çıkması durumunda bu fark ödenir.

13. Artan i göremezlik oranına ba lı tazminat, sadece artan kısım için olmak üzere; ilk ödemeye esas alınan Yönetmeli e göre hazırlanan maluliyetin arttı ını gösterir rapor do rultusunda artı tarihinden itibaren hesaplanır.

14. Bu ekte belirlenen usul ve esasların dı ndaki istisnai durumlarda yargı içtihatları, sigortacılık prensipleri, yayımlanmı istatistiki veriler ve ilgili bilimsel çalı malar göz önünde bulundurularak çe itli varsayımlar kullanılabilir." düzenlemesinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmı tır.

DAVACININ DD ALARI :

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nın dava konusu Tebli 'in 2. maddesi ile de i tirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (c) bendinin birinci cümlelerinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile (c) bendinin ikinci ve üçüncü cümlesine yönelik olarak; 2918 sayılı Kanun'a ve Yargıtay kararlarına göre trafik kazasında %100 sakat kalan bir ki i hem sakatlık teminatından sakatlık tazminatı alabilmekte hem de tedavi teminatından bakım gideri alabilmekte iken, Genel artlar'ın A.5. maddesinde yer alan düzenlemeye göre bahsi geçen teminat içeriklerinin tek bir teminata

indirgendi i, Yargıtay'ın bakıcı giderinin sürekli sakatlık teminatı içinde de il, ayrı bir teminat olan tedavi teminatı kapsamında de erlendirilmesi gerekti ine ili kin yerle ik içtihatlarına aykırılık te kil etti i, 3. maddesi ile de i tirilen "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının birinci paragrafının ikinci cümlesine yönelik olarak; daha önce de benzer hükmün yürürlükte olması nedeniyle, uygulamada sigorta irketlerinin, ödemeyi geciktirmek ve süreci uzatmak için bu hükmeye dayanarak ödeme için öngörülme ve gereksiz belgeler talep edebildi i, ödemenin yapılmaması halinde zarar görenin dava açması durumunda ise, anılan hüküm nedeniyle sigorta irketlerinin dava artı eksikli i iddiası ile davanın reddini talep edebildi i; 2918 sayılı Kanun'un 99. maddesinde hangi belgelerin sunulmasından itibaren sürenin ba layaca ı açıkça düzenlenmi olup davalının sürenin ne zaman ba layaca ını belirleme yetkisinin bulunmadı ı, yasa koyucunun öngördü ü kuralın sigorta firmaları lehine geni letilmesine yol açan düzenlemenin Kanun'un açık hükmüne aykırı oldu u belirtilmi tir.

B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının ikinci paragrafının birinci cümlesindeki "veya yeniden kullanılabilir parça" ibaresine ve üçüncü paragrafına yönelik olarak; 14/05/2015 tarihli ve 29355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel artlar'ın bazı maddelerinin iptali istemiyle davacı tarafından açılan davada, Danı tay Onbe inci Dairesince verilen 27/06/2018 tarihli ve E:2015/6014, K:2018/6091 sayılı karar ile Genel artlar'ın "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının ikinci paragrafının birinci cümlesinde yer alan "parça veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibaresinin iptaline karar verildi i, her ne kadar Danı tay Onbe inci Dairesince iptal edilen ibare "ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibaresi ise de, Genel artlar'a eklenen "yeniden kullanılabilir parça" tanımı incelendi inde, bu ibarenin esasen iptal edilen ibareden farkı bulunmayıp her iki ifadenin de halk arasında "çıkma parça" olarak bilinen parçalar oldu unun anla ıldı ı; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 111. maddesi uyarınca bu Kanun'la öngörülen hukuki sorumlulu u kaldıran veya daraltan anla maların geçersiz oldu u, Türk hukukunda benimsenen fark teorisi gere ince zararın, malvarlı ının zarar verici olaydan sonraki durumu ile zarar verici olay meydana gelmeseydi bulunaca ı durum arasındaki farkı ifade etti i, zararın hesaplanmasında olayın zarar gören malvarlı ı üzerindeki olumsuz etkileri yanında olumlu etkileri de göz önünde tutulmak ve yararlı zarar denkle tirilerek gerçek zararın bulunmasının ve tazmininin gerekti i, bu husustaki Yargıtay içtihatları da gözetildi inde, sigortalı gerçek ki inin aynı zamanda tüketici olması nedeniyle orijinal parça tercih etme hakkını ortadan kaldıran ve sigorta ili kisinin tarafı olmayan ve do rudan zarar gören üçüncü ki ilerin araçlarında meydana gelen hasarın rızaları alınmaksızın çıkma parça ile de i tirilmesine imkan tanıyarak mülkiyet hakkına kısıtlama getiren ve yasal dayanaktan yoksun olan dava konusu düzenlemenin Anayasa'ya, Türk Borçlar Kanunu'na, Tüketici Haklarının Korunmasına Dair Kanun'a, Karayolları Trafik Kanunu'na, Danı tay Onbe inci Dairesinin anılan içtihadı ile Yargıtay'ın yerle ik içtihatlarına aykırı oldu u ileri sürülmü tür.

6. maddesi ile de i ik "Ek 1: De er Kaybı Hesaplaması" ba lıklı kısmının "Formül" ba lıklı 1. maddesine yönelik olarak; de er kaybının, haksız fiil hükümlerine göre Yargıtay

içtihatları dikkate alınarak ve gerçek zarar üzerinden hesaplanması gerektiği, davalı idarenin bu kriterlerden uzak ve sigorta şirketlerinin lehine olan tek tip hesaplama yöntemi düzenleme yetkisinin bulunmadığı, araç işletenin Borçlar Kanunu'nda düzenlenen haksız fiil hükümlerine göre gerçek zarar üzerinden belirlenen değer kaybindan sorumlu olmasına karşın sigorta şirketlerine ayrıcalık tanınarak ayrı bir hesaplama yöntemi belirlenmesinin gerek Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi gerekse sorumluluk hukukunun temel ilkeleri ile bağdaşmadığı öne sürülmüştür.

Ek 1'in "Teminat Dışında Kalan Haller" başlıklı 2. maddesine eklenen 8. fıkraya yönelik olarak; kazaya karşı araçın yabancı plakalı olması halinde, bu araç ile ilgili değer kaybı talebinde bulunulamayacağını öngören düzenlemenin, 2918 sayılı Kanun'un 91. maddesinin 5. fıkrasına ve bu araçların Türkiye'ye girişlerinde zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırıldığı gözetildiğinde eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddia edilmiştir.

7. maddesi ile değiştirilen Ek-2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması ile 8. maddesi ile değiştirilen Ek-3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması kısmına yönelik olarak; 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde tazminatların hesaplanması konusunda Genel Kurullar'a atıf yapılmış olmasının Genel Kurullar ve eklerinin üst hukuk normlarına aykırı olabileceği anlamına gelmeyeceği gibi Tebliğ niteliğinde olan Genel Kurullar'a göre üst hukuk normu olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillerine ilişkin hükümlerine de uygun olarak düzenlenmesini gerektirdiği, davalı idarenin "sürekli sakatlık tazminatı" ve "destekten yoksun kalma tazminatı"nın hesaplama yöntemini belirleme yetkisinin bulunmadığı, tazminatın nasıl hesaplanacağını belirleyen kuralların yasal dayanaktan yoksun olduğu, Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında kullanılan yöntemler ve kriterlerin özel durumları gözetilmeksizin düzenlenen tazminatın hesaplanmasına ilişkin kuralların Borçlar Kanunu'nun 55. maddesi ve 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Usule yönelik olarak, davanın süresizliği nedeniyle reddi gerektiği; davacının işi bu davayı açmakta somut ve güncel bir menfaati bulunmadığından davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği belirtilmiştir.

Esasa yönelik olarak ise, dava konusu Genel Kurullar'la belirlenen maddi zararlar, satış giderleri, sürekli sakatlık ve destekten yoksun kalma teminatının zorunlu mali sorumluluk sigortasının içeriğini oluşturduğu, teminatın içeriğine ilişkin teknik detaylara Genel Kurullar'ın eklerinde yer verildiği, sigorta kapsamındaki hak sahipliğinin ise sorumluluk rizikosunun varlığına ve buna kusur olmak üzere 2918 sayılı Kanun'un sorumluluğu azaltan veya ortadan kaldıran haller çerçevesinde yapılan değerlendirmelere bağlı olduğu; işbu dava kapsamında iptali istenilen Genel Kurullar'ın B.2. maddesinin 2.1. fıkrasında yer alan düzenlemenin 02/08/2016 tarihli ve 29789 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle yürürlüğe konulduğu ve dava konusu Tebliğ ile herhangi bir değişiklik yapılmadığı, kaldık ki bu düzenlemenin 2918 sayılı Kanun'un 99. maddesinde yer alan hükme uygun olduğu ileri sürülmüştür.

E de er parça uygulamasının, 20/03/2020 tarihli de i iklikle de il 12/08/2003 tarihli ve 25197 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları ile getirilen bir esas oldu u, sigorta irketlerince e de er parça tedarik edilmesine izin verilmesindeki en yalın amacın zarar gören motorlu aracın de er dü üklü ü veya de er artı ına maruz bırakılmadan sigortacılık ilkeleri çerçevesinde kaza öncesi durumuna getirilerek gerçek zararın giderilmesi oldu u, bu durumun sigortacılıkta zenginle me yasa ı ilkesi ve trafik sigortası sözleşmesinin tarafı olmayan üçüncü ki ilerin hak ve menfaatlerinin korunması açısından önem arz etti i, hasar tazmininin her durumda orijinal parça ile yapılmasının hasarlı parçaların kullanımından dolayı ortaya çıkan yıpranma payı ya da daha önceki hasarlar vb. unsurlar göz ardı edilmeye olaca ından sebepsiz zenginle meye sebep olabilece i, hasar tazmininde e de er veya yeniden kullanılabilir parça kullanımının Yargıtay'ın Genel artlar kapsamındaki trafik kazalarında uyguladı ı "gerçek zararın tazmini" ilkesinin gerektirdi i bir zorunluluk oldu u; öte yandan rizikonun sigortalıların sigorta sisteminin mali yeterli ine ba lı oldu u sigortacılık sektöründe tazminat tutarlarının artmasına ba lı olarak primlerin artmasının tüketicinin aleyhine olaca ı ifade edilmis tir.

De er kaybı tazminatının, aracın trafik kazasında hasar görmesi sebebiyle piyasa fiyatında olu an negatif de i imden ötürü araç malikinin u radı ı zararın tazminine yönelik bir tazminat oldu u, Ülkemiz piyasa ko ullarına bakıldı ında, aracın model yılı geçmesine ve kullanımına ba lı eskime payına ra men araç piyasa bedelinin günden güne arttı ı, dolayısıyla bir araç trafik kazasına karı sa dahi de er kaybı tazminatı ödemesi yapılmaya kadar geçen süre içerisinde dahi aracın de erlendi i, de er kaybı hesaplamalarında ise hesap tarihi itibarıyla aracın piyasa bedelinin esas alındı ı, aracın kullanımına dayalı eskime payının do rudan esas alınmadı ı, Genel artlar'ın Ek 1 maddesinin "Teminat Dı ında Kalan Haller" ba lıklı ikinci fıkrasında sayılan hallerde mahiyeti gere i rayiç bedelin esas alınamayaca ı, kullanım amacı, ekli ve niteli i gere i de er kaybının sigortacıya kar ı iddia edilemeyece i, dolayısıyla bu hallerde de er kaybının hesaplanmasının hakkaniyete uygun olmadı ı de erlendirilerek bu konuda düzenleme yapıldı ı öne sürülmü tür.

5684 sayılı Kanun ile 2918 sayılı Kanun'dan gelen açık yetkiye istinaden yürürlü e konulan Genel artlar'da Kanun'un tesis etti i "aynı ekilde uygulanma zorunlulu u" yerine getirilerek bu ba lamda trafik sigortası kapsamında yapılacak ödemeler hakkında genel kuralların tesis edildi i, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatının hesaplanmasına ili kin kuralların sigortacılıkla ilgili düzenleme içeren yasal düzenlemelerde yer alan hesaplama ilkeleri, mahsup edilecek ve edilmeyecek hususlara ili kin özel hükümler ve benzerlerinin uygulanmasını ortadan kaldırmadı ı, kanunlarda açıkça düzenlenmeyen hususlarda uygulama birli ini sa lamayı amaçladı ı, dava konusu mortalite tablosunun (TRH 2010 tablosu) ve %1,8 teknik fazi uygulamasının Genel artlar'ın 2015 yılında yayımlanan ilk halinde de bulundu u ve bu süreçte gerek mahkemeler gerekse Sigorta Tahkim Komisyonu nezdinde görülen tüm uyu mazlıklarda uygulandı ı, TRH 2010 mortalite tablosunun hem Ülkemizin demografik yapısını do rudan yansıtmaması hem de 1931 verilerine göre hazırlanmış ve halihazırda Fransa'da dahi kullanılmayan PMF tablosu ile kıyaslandı ında muhtemel ya am süresinin çok daha uzun olması bakımından sigortalının lehine oldu u, iskonto oranının (teknik

faiz) ise, tazminat hesaplamalarında ki iye kalan ya am süresinin tamamı için toplu para ödemesi yapıldı ndan bu paranın de erlendirilece i yatırım araçlarına göre sa layaca ı getiri dikkate alınarak hesaplamaya dahil edilmesi gerekti i, zira bu durumun gerçek zararın tazmini ilkesine daha uygun oldu u, Genel artlar'ın Ek 2 ve Ek 3 kısmında yer alan di er düzenlemelerle yüksek mahkeme kararlarıyla kabul edilen ve uygulaması yerle mi aktüeryal hesaplama esaslarının yazılı hale getirildi i, maluliyet oranı tespitinde esas alınacak Yönetmelik hakkındaki düzenlemenin 2020 de i ikli i ile getirilmi bir uygulama olmadı ı, 2015 yılında yürürlü e giren Genel artlar'da yer alan "Özürlülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sa lık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" 20/02/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Eri kinler için Engellilik De erlendirmesi Hakkında Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmı oldu undan Genel artlar'a yeni hüküm getirilmemi olup yalnızca yürürlükten kalkan Yönetmelik yerine yenisinin zikredildi i, netice olarak; tüm sigorta irketlerince Genel artlar'ın aynı ekilde uygulanmasının temini için yapılan dava konusu düzenlemelerin 2918 sayılı Kanun'un sigorta konusu yaptı ı sorumluluk ve bu sorumlulu u etkileyen faktörler esas alınarak hazırlandı ı belirtilerek davanın ve davacının yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETKİK HAKM BURCU ALTMİ DÖRTO LU'NUN DÜ ÜNCES : stemin kısmen kabulü, kısmen reddi gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca dosyadaki belgeler incelendikten sonra i in gere i görü üldü:

NCELEME VE GEREKÇE :

MADD OLAY:

Davaya konu olan ve 20/03/2020 tarihli ve 31074 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artlarında De i iklik Yapılmasına Dair Genel artlar ba lıklı Tebli 'in 2. maddesi ile Genel artlar'ın A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (c) bentlerinin, 3. maddesi ile B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının; 6. maddesi ile Genel artlar'ın "Ek:1 De er Kaybı Hesaplaması", 7. maddesi ile "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması", 8. maddesi ile "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması" kısımlarının son halinin yürürlü e girdi i görülmektedir.

LG L MEVZUAT:

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari i lemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya imkansız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması ko ullarının birlikte gerçekleşmesi halinde yürütmenin durdurulmasına karar verilece i kuralı yer almı tır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde "Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir." hükmüne yer verilmi ; "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde "Araç sahibi: Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmi veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmi ki idir." ekinde, " leten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satış alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan ki idir. Ancak ilgili tarafından başka bir ki inin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere i letti i ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulundu u ispat edilirse, bu kimse i leten sayılır." ekinde tanımlanmı tır.

Dava tarihindeki haliyle 2918 sayılı Kanun'un "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı "Sekizinci Kısım"nda yer alan konuyla ilgili düzenlemelere bakıldı ında;

" leten ve araç i leticisinin başlı oldu u te ebbüs sahibinin hukuki sorumlulu u" başlıklı 85. maddesinin 1. fıkrasında; "Bir motorlu aracın i letilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir eyin zarara u rmasına sebep olursa, motorlu aracın bir te ebbüsün unvanı veya i letme adı altında veya bu te ebbüs tarafından kesilen biletle i letilmesi halinde, motorlu aracın i leteni ve başlı oldu u te ebbüsün sahibi, do an zarardan mü tereken ve müteselsilen sorumlu olurlar."

" letenin veya araç i leticisinin başlı oldu u te ebbüs sahibinin, sorumluluktan kurtulması veya sorumlulu un azaltılması" başlıklı 86. maddesinde; " leten veya araç i leticisinin başlı oldu u te ebbüs sahibi, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutuldu u ki ilerinin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemi olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü ki inin a ır kusurundan ileri geldi ini ispat ederse sorumluluktan kurtulur. Sorumluluktan kurtulamayan i leten veya araç i leticisinin başlı oldu u te ebbüs sahibi, kazanın olu unda zarar görenin kusurunun bulundu unu ispat ederse, hakim, durum ve artlara göre tazminat miktarını indirebilir."

"Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 90. maddesinde; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel artlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ili kin olarak bu Kanun ve genel artlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ili kin hükümleri uygulanır."

"Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunlulu u" başlıklı 91. maddesinin 1. fıkrasında " letenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının kar ılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur."

"Zorunlu mali sorumluluk sigortası dı ında kalan hususlar" başlıklı 92. maddesinde; "A a ıdaki hususlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dı ındadırlar. a) letenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutuldu u ki ilere kar ı yöneltebilece i talepler, b) letenin; e inin, usul ve füruunun, kendisine evlat edinme ili kisi ile başlı olanların ve birlikte ya adı ı karde lerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler, c) letenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadı ı eye gelen zararlara ili kin talepler, d) Bu Kanunun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının

teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler, e) Motorlu araçta taşıyan eşyanın uğrayacağı zararlar, f) Manevi tazminata ilişkin talepler. g) (Ek:14/4/2016-6704/4 md.) Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri, h) (Ek:14/4/2016-6704/4 md.) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri, i) (Ek:14/4/2016-6704/4 md.) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriğindedir kalan talepler."

"En az sigorta tutarları" başlıklı 93. maddesinin birinci fıkrasında; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları, teminat tutarları ile tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının başlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmi Gazetede yayımlanır."

"Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller" başlıklı 95. maddesinde; "Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez. Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene başvurabilir."

"Tazminat ve giderlerin ödenmesi" başlıklı 99. maddesinde; "Sigortacılar, hak sahibinin zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri, sigortalının merkez veya kuruluşlarından birine ilettiği tarihten itibaren sekiz gün içinde zorunlu mali sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarları hak sahibine ödemek zorundadırlar. Ödemeyi yapan sigortacı, ödenen miktarın sorumluluk oranlarında paylaşımlarını diğer sigortacılar tarafından yazılı olarak talep eder. Diğer sigortacılar talep tarihinden itibaren sekiz gün içinde kendilerine düşen miktarı talepte bulunana öder. Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar, 108000000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar."

"Sigorta sözleşmesi yapmaya yetkili sigorta şirketleri ve sigorta yapma zorunluluğu" başlıklı 101. maddesinde; "Bu Kanunda öngörülen zorunlu mali sorumluluk sigortası Türkiye'de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler. Bu madde hükmüne uymayan sigorta şirketleri, 108000000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar."

"Motorlu araç römorkları" başlıklı 102. maddesinde; "Bir römorkun veya yarış römorkun veya çekilen bir aracın sebep olduğu zarardan dolayı, çekicinin işleteni, motorlu araç işletenin sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre sorumlu tutulur. Çekilen araçla ilgili olarak sorumluluk genel hükümlere tabidir. Çekicinin sorumluluk sigortası, çekiciyi işletenin, römorkun sebep olduğu zarardan dolayı sorumluluğunu da kapsar. İnsan taşımacılığında kullanılan römorklar, römork için ek bir sorumluluk sigortası yaptırılarak tüm katarın en az zorunlu mali sorumluluk sigortası tutarlarının kapsamına girmesi sağlanmadıkça, trafiğe çıkarılamaz."

"Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet" başlıklı 103. maddesinde; "Motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluğu genel hükümlere tabidir."

"Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar" başlıklı 104. maddesinde; "Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım,

alım - satım, araçta de i iklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep oldu u zararlardan dolayı; i leten gibi sorumlu tutulur. Aracın i leteni ve araç için zorunlu mali sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu de ildir.

Yukarıda yazılı te ebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Hazine Müste arlı nın ba lı bulundu u Bakanlıkça tespit edilecek bir zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaya ve denetimlerde bu sigortanın yapıldı nı belgelemeye mecburdurlar.

letenin sorumluluk sigortasına ili kin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran te ebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükümlerine uymayan te ebbüs sahipleri, 108000000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

kinci fıkrada sözü edilen sigortayı yaptırmayan te ebbüs sahiplerinin bu i yerleri, mahallin en büyük mülki amirince 15 güne kadar faaliyetten men edilir."

"Çalınan veya gasbedilen araçlarda sorumluluk" ba lıklı 107. maddesinde; "Bir motorlu aracı çalan veya gasbeden kimse i leten gibi sorumlu tutulur. Aracın çalınmı veya gasbedilmi oldu unu bilen veya gereken özen gösterildi i takdirde ö renebilecek durumda olan aracın sürücüsü de onunla birlikte müteselsilen sorumludur. leten, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu oldu u ki ilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasbedilmesinde kusurlu olmadı nı ispat ederse, sorumlu tutulamaz. leten, sorumlu oldu u durumlarda di er sorumlulara rücu edebilir.

Aracın çalındı nı veya gasbedildi ini bilerek binen yolculara kar ı sorumluluk, genel hükümlere tabidir."

"Sorumlulu a ili kin anla malar" ba lıklı 111. maddesinde ise; "Bu Kanunla öngörülen hukuki sorumlulu u kaldıran veya daraltan anla malar geçersizdir. Tazminat miktarlarına ili kin olup da, yetersiz veya fahi oldu u açıkça belli olan anla malar veya uzla malar yapıldıkları tarihten ba layarak iki yıl içinde iptal edilebilir." hükmüne yer verilmi tir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesinin birinci fıkrasında ise; "Sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası, Müste arlıkça onaylanan ve sigorta irketlerince aynı ekilde uygulanacak olan genel artlara uygun olarak düzenlenir. Ancak, sigorta sözleşmelerinde i in özelli ine uygun olarak özel artlar tesis edilebilir. Bu hususlar, sigorta sözleşmesi üzerinde ve özel artlar ba lı ı altında herhangi bir yanılığa neden olmayacak ekilde açık olarak belirtilir." hükmüne yer verilmi tir.

Ülkemiz tarafından 26/06/1974 tarihinde imzalanan ve 04/11/1999 tarihli ve 4477 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan Motorlu Ta ıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına ili kin Avrupa Sözleşmesi'nin 1. maddesinin birinci fıkrasında, akit tarafların motorlu ta ıt i letilmesi sebebiyle zarar gören ki ilerinin tazminat taleplerinin kurulacak zorunlu sigorta sistemi vasıtasıyla teminat altına alınmasına ili kin yükümlülükleri düzenlenmi , Sözleşme'nin 10. maddesinin birinci fıkrasında motorlu ta ıtın sigorta ettirilmesinden sorumlu ki ilerinin tespit edilmesi gerekti i ve Sözleşme'ye Ek Hükümler'in 3. maddesinin birinci fıkrasında da

sigortanın, sigorta edilmi ta itın sahibinin, zilyedinin ve sürücüsünün malî sorumlulu unu teminat altına alması gerekti i kurala ba lanmı tır.

HUKUK DE ERLEND RME:

Usul Yönünden:

Davalı idarenin usule yönelik itirazları yerinde görülmemi tir.

Esas Yönünden :

Genel artlar'ın "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının birinci paragrafının ikinci cümlesinde yer alan "Sigortacının kendisine iletilen belgelere haklı olarak itiraz etmesi veya kendisinin hak sahibinden ya da ba ka bir kurumdan haklı olarak yeni bir belge talep etmesi halinde söz konusu süre yeni talep edilen belgenin sigortacının merkez veya ubelerinden birine iletilmesinden sonra ba lar." düzenlemesine yönelik talebin incelenmesi:

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerin birlikte incelenmesinden; anılan düzenlemenin yürütmesinin durdurulmasına karar verilebilmesi için 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen ko ulların birlikte gerçekleştirilmesi anlaşı ldı ndan, yürütmenin durdurulması isteminin bu kısım yönünden reddine karar verilmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

Genel artlar'ın; dava konusu Tebli 'in 2. maddesi ile de i tirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresinin, (c) bendinin birinci cümlesinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile ikinci ve üçüncü cümlesinin, 3. maddesi ile de i tirilen B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının üçüncü paragrafının, 6. maddesi ile de i tirilen Ek 1'in 1. maddesinin ve 2. maddesine eklenen 8. fıkranın; 7. maddesi ile de i tirilen Ek 2 ve 8. maddesi ile de i tirilen Ek 3 kısmı yönünden talebin incelenmesi;

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 7. maddesinde, "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez." denilmektedir. Yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait olması ve bu yetkinin devredilememesi, kuvvetler ayrılı ı ilkesinin bir gere didir. Bu hükme yer veren Anayasa'nın 7. maddesinin gerekçesinde yasama yetkisinin parlamento ya ait olması "demokrasi rejimini benimseyen siyasi rejimlerde kaçınılmaz bir durum" olarak nitelendirilmi tir.

Yürütmenin türevselli i ilkesi gere ince, yürütme organının bir konuda düzenleme yapabilmesi için yasama organınca yetkilendirilmesi gerekmektedir. Kural olarak, kanun koyucunun genel ifadelerle yürütme organını yetkilendirmesi yeterli olmakla birlikte, Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda genel ifadelerle yürütme organına düzenleme yapma yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devredilmezli i ilkesine aykırılık olu turabilmektedir. Bu nedenle, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda, kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemi olması gerekmektedir. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördü ü konularda, yasama organının

temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve idare tekni ine ili kin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz. (Anayasa Mahkemesi'nin 02/05/2018 tarihli ve E:2017/143, K:2018/40 sayılı kararı; 28/12/2017 tarihli ve E:2016/150, K:2017/179 sayılı kararı; 29/11/2017 tarihli ve E:2017/51, K:2017/163 sayılı kararı)

Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" ba lıklı ikinci kısmının "Genel Hükümler" ba lıklı birinci bölümünde yer alan 12. maddesinde; "Herkes, ki ili ne ba lı, dokunulmaz, devredilemez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, ki inin topluma, ailesine ve di er ki ilere kar ı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder." hükmüne, 13. maddesinde; "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere ba lı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmüne yer verilmi tir.

Anayasa'nın ikinci kısmının "Ki inin Hakları ve Ödevleri" ba lıklı ikinci bölümünde yer alan 17. maddesinde ise, "Herkes, ya ama, maddî ve manevî varlı nı koruma ve geli tirme hakkına sahiptir." hükmüne yer verilmi tir. Ki inin ya ama hakkı ile maddi ve manevi varlı nı koruma ve geli tirme hakkı, birbirleriyle sıkı ba lantıları olan, devredilmez ve vazgeçilmez haklarından. Anayasa'nın anılan maddesi ki inin ya ama hakkı ile maddi ve manevi varlı nı, olası müdahalelere kar ı güvence altına almaktadır. Bu çerçevede devletin, ki inin ya ama hakkı ile maddi ve manevi varlı na yönelik müdahaleleri önleme, önlenememi olan müdahalelere yönelik olarak da bu müdahalelerden do an zararların etkili bir ekilde kar ılanmasını sa lama yükümlülü ü bulunmaktadır.

Yine Anayasa'nın "Ki inin Hakları ve Ödevleri" bölümünde yer alan 35. maddesinde "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye ba lanmı tır. Anayasal anlamda mülkiyet hakkı ekonomik de er ifade eden ve de eri parayla ölçülebilen her türlü mal varlı ı hakkını kapsamaktadır. Belli durumlarda bir ekonomik de er veya icrası mümkün bir alaca ı elde etmeye yönelik me ru bir beklenti de Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir. Bu kapsamda me ru beklenti; makul bir ekilde ortaya konmu icra edilebilir bir alaca ın do urdu u, bir kanun hükmüne veya ba arılı olma ihtimalinin yüksek oldu unu gösteren yerle ik bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutlu a sahip nitelikteki bir beklentidir (Mehmet entürk [GK], B. No: 2014/13478, 25/7/2017, § 41).

Anayasa'nın ikinci kısmının "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" ba lıklı üçüncü bölümünde yer alan "Çalı ma ve sözleşme hürriyeti" ba lıklı 48. maddesinde ise; "Herkes, diledi i alanda çalı ma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir." hükmüne yer verilmi tir.

Genel olarak ki iler, özel hukuk alanında di er ki ilerle olan ili kilerini hukuk düzeni içinde kalmak artıyla diledikleri gibi düzenler, diledikleri konuda, diledikleri ki iler ile sözleşme yapabilirler. Bu olanak, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda öngörülen sözleşme özgürlü ü ilkesinin bir sonucudur ve bu hak Anayasa tarafından teminat altına alınmı tır. Sözleşme özgürlü ü; sözleşme yapma, sözleşmenin kar ı tarafını seçme, sözleşmenin içeri ini düzenleme ya da de i tirme, sözleşmeyi ortadan kaldırma, sözleşmenin tabi olaca ı ekli

belirleme ve nihayet sözleşme yapmama özgürlüğü de kapsar.

Anayasa'nın anılan hükümleri uyarınca mülkiyet hakkına ve sözleşme özgürlüğüne yapılan sınırlamalarda dikkate alınacak öncelikli ölçüt, sınırlamanın kanunla yapılmasıdır. Anayasa Mahkemesi'nce sıkça vurgulandı ki üzere temel hakları sınırlayan kanunun eklenmesi yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliği ile izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabılır ve öngörülebilir nitelikte düzenlemeler olması gerekmektedir.

2918 sayılı Kanun'un " leten ve araç işleticisinin bağı oldu u teebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu" bağılıklı 85. maddesi uyarınca motorlu araç işleten ve bağı oldu u teebbüsün sahibi, motorlu aracın işletilmesi sebebiyle meydana gelen destekten yoksun kalma zararını, bedensel zararı ve eya zararını tazmin ile yükümlü kılınmıştır. Ancak bu zararların tazmin edilebilmesi, işletenin ekonomik gücüne bağı oldu undan bu durumun hakkaniyete aykırı sonuçlara yol açabileceğini öngören kanun koyucu, Motorlu Taşıtlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına ilişkin Avrupa Sözleşmesi'nin de gereği olarak zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırma yükümlülüğü düzenlemiştir.

Bu kapsamda, 2918 sayılı Kanun'un 91. maddesinin birinci fıkrasında karayolunda motorlu araç işletenlerin, bu Kanun'un 85. maddesinin birinci fıkrasındaki sorumluluklarının karılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunlu kılınmış, Kanun'un 101. maddesinin birinci fıkrasında ise zorunlu mali sorumluluk sigortasının Türkiye'de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılacağı ve bu sigorta şirketlerinin anılan sigortayı yapmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Bu haliyle zorunlu mali sorumluluk sigortasının tarafları motorlu araç işleten ile Türkiye'de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili sigorta şirkettir ve sözleşmenin konusu, karayolunda motorlu araç işletenin, motorlu aracın işletilmesi sebebiyle üçüncü kişilerin uğayabileceği destekten yoksun kalma zararını, bedensel zararı ve/veya eya zararını tazmin yükümlülüğü teminat altına almaktır. Başka bir ifadeyle sigorta şirketinin bu sözleşme ile yüklendiği borç, işletenin motorlu araç işletilmesi sebebiyle üçüncü kişilere zarar verilmesi hâlinde doğacak tazminat borcunu sigorta teminat limiti dâhilinde ödeme borcudur. Bu sorumluluk sigortası ile motorlu araç işletilmesi nedeniyle zarar gören üçüncü kişilerin sigorta kapsamındaki tazminat alacakları teminat altına alınmakla birlikte zarardan sorumlu olan motorlu araç işletenin (sigortalının) kaza riskine karşı ekonomik bakımdan menfaati (malvarlığı) de korunmaktadır.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesinde yer alan sigorta sözleşmelerinin ana muhtevasının Müstearlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenleneceğine yönelik hükümlerle ulaşılmak istenen amaç ise madde gerekçesinde, sigorta mevzuatının teknik ve ayrıntılı bilgiler gerektirmesi nedeniyle sigortalı olmak isteyenlerin, sigortanın kapsamına ve ilgili diğer hükümlerine ilişkin doğru ve yeterli bilgiye sahip olarak sözleşme yapmasının sağlanması ve böylelikle sigortalının korunması olarak açıklanmıştır.

2918 sayılı Kanun'un 93. maddesinin birinci fıkrasında zorunlu mali sorumluluk sigortasına ilişkin özel bir düzenleme öngörülmüş ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel şartlarını düzenleme görev ve yetkisi Hazine Müstearlığının bağı

oldu u Bakanlı a verilmi ve Genel artlar'ın Resmî Gazete'de yayımlanaca ı kurula ba lanmı tır. Bahsi geçen Müste arlık; 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurba kanlı ı Kararnamesi ile Hazine ve Maliye Bakanlı ı bünyesinde te kilatlandırılmı tır.

12/08/2003 tarihli ve 25197 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nda genel itibariyle tazminatın hesaplanması ve kapsamına ili kin bir hüküm bulunmamakta iken Ba bakanlık Hazine Müste arlı ı tarafından 14/05/2015 tarihli ve 29355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 15/08/2003 yürürlük tarihli Genel artlar'ı yürürlükten kaldıran Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nda (Genel artlar) sigorta irketinin tazminat sorumlulu unun hesaplanmasını düzenleyen kurallara da yer verilmi , Ek:1'de de er kaybının hesaplanmasına, Ek:2'de destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ve Ek:3'te sürekli sakatlık tazminatının hesaplanmasına ili kin kurallar düzenlenmi , bununla birlikte Genel artlar'ın A.6 maddesinde teminat dı ında kalan hâller belirtilerek sigorta irketinin sorumlu olmayaca ı durumlar da düzenlenmi tir.

Genel artlar'ın yürürlü e girdi i 01/06/2015 tarihindeki haliyle 2918 sayılı Kanun'un "Maddi ve manevi tazminat" ba lıklı 90. maddesinde; "Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ili kin hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilerek zorunlu mali sorumluluk kapsamında sigorta irketi tarafından ödenecek tazminatların kapsamının 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre belirlenece i hükme ba lanmı , dolayısıyla anılan madde metninin yürürlükte oldu u dönemde, motorlu ta it i letilmesi sebebiyle zarar meydana gelmesi hâlinde hem motorlu aracı i letenin hem de zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesi gere ince bu zarardan dolayı sorumlu olan sigorta irketinin tazminat borçlarının kapsamı 6098 sayılı Kanun'un haksız fiilden do an sorumlulu u düzenleyen ve gerçek zararın tazminini öngören hükümlerine göre belirlenmi tir.

2918 sayılı Kanun'un 90. maddesi, 26/04/2016 tarihli ve 29695 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6704 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel artlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ili kin olarak bu Kanun ve genel artlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ili kin hükümleri uygulanır." ekinde de i tirilmı ; bu de i iklikle motorlu araç i letilmesi sebebiyle üçüncü ki ilerin zarara u raması hâlinde i letenin tazminat borcunun ödenmesini teminat altına almak amacıyla zorunlu kılınan mali sorumluluk sigortası uyarınca sigorta irketinin borcunun kapsamının öncelikle Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna uygun olarak düzenlenen genel artlara göre belirlenmesi öngörölmü tür.

20/03/2020 tarihli ve 31074 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artlarında De i iklik Yapılmasına Dair Genel artlar ba lıklı Tebli 'in dava konusu kısımları incelendi inde; Genel artlar'ın A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde ve (c) bendinin birinci cümlesinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile (sırasıyla) araç de er kaybı ve sürekli sakatlık sebebiyle olu an maddi zararın tespitinde Genel art ekinde yer alan düzenlemelerin esas alınaca ının

belirtilmiştir, (c) bendinin ikinci ve üçüncü cümlesi ile sürekli sakatlık teminatının kapsamının belirlendiği, B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının üçüncü paragrafında yer alan düzenleme ile motorlu araç ile letilmesi sebebiyle üçüncü kişinin u radı ı e ya zararı yönünden sigorta irketinin zorunlu mali sorumluluk sigortasından do an hukuki sorumluluğunun kapsamının belirlendiği; Ek 1'in, 1. maddesinde de er kaybının hesaplanma yönteminin düzenlendiği, "Teminat Dı ında Kalan Haller" ba lıklı 2. maddesine eklenen 8. madde ile "Yabancı plakalı araçların Türkiye'de karı tı ı kazalarda yabancı plakalı araçlar için yapılan de er kaybı talepleri"nin 2918 sayılı Kanun'da teminat dı ında kalan haller arasında yer almamasına ra men sigorta teminatı kapsamı dı ına çıkarıldı ı, Ek 2'de destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasına ve Ek 3'te sürekli sakatlık tazminatının hesaplanmasına ili kin kuralların düzenlendiği görülmektedir.

Bu haliyle, Tebli 'in yukarıda belirtilen dava konusu kısımlarında, sigorta irketinin tazminat borcunun kapsamının belirlendiği, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında ödenecek tazminatların hesaplanmasına yönelik temel ilke ve kuralların saptandı ı; sözleşmenin içeri ine yönelik bu belirlemenin Anayasa'nın 48. maddesinde güvence altına alınan sözleşme özgürlü ünü sınırlandırdı ı, sözleşme özgürlü üne sınırlama getiren düzenlemelerin ise öncelikle Kanun'la yapılması gerektiği, 2918 sayılı Kanun'da ise sigorta irketinin zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesinden do an borcunun kapsamının tespitine yönelik temel çerçeve ve ilkelerin belirlenmediği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte; Anayasa Mahkemesi'nin 09/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17/07/2020 tarihli ve E:2019/40, K:2020/40 sayılı kararında da belirtildiği üzere, *"zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesinin içeri ine ili kin düzenlemelerin sözleşme tarafları olarak motorlu ta it i leten ile sigorta irketinin yanında motorlu ta it i letilmesi sebebiyle zarara u rama riskine maruz kalan üçüncü kişiler arasındaki menfaatler dengesinin kurulmasında taraflardan birisi aleyhine ölçüsüzlük te kil edecek ekilde yürütmeye takdir yetkisi tanınması; üçüncü kişinin ya am hakkı, maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkı ile mülkiyet hakkı yönünden oldu u kadar i letenin ve sigorta irketinin mülkiyet hakkı yönünden de pozitif yükümlülüklerle ba da mayabilece i"nden, sigorta irketinin tazminat borcunun kapsamının belirlenmesi hususu, akdedilmesi yasal olarak zorunlu olan sözleşme taraflarının ve zarar gören üçüncü kişilerin Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkı kapsamında korunması gereken menfaatlerini ilgilendirmesi nedeniyle de belirli, ula ılabilir ve öngörülebilir yasal düzenlemeyi gerektirmektedir.*

Bu durumda, öncelikle Kanun'la düzenlenmesi gereken bir hususta ilk elden davalı idarece düzenleme yapılmasında hukuka uyarlık bulunmamakta olup Genel artlar'ın dava konusu Tebli ile de i ik A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresinin, (c) bendinin birinci cümlesinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile ikinci ve üçüncü cümlesinin, B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının üçüncü paragrafının, Genel artlar'ın de er kaybı tazminatı, destekten yoksun kalma tazminatı ile sürekli sakatlık tazminatının kapsam ve mahiyetleri ile hesaplama yöntemini düzenleyen "Ek:1 De er Kaybı Hesaplaması", "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması" ve "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması"nın davaya konu kısımlarının

uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğaca ı kanaatine varılmı tır.

Genel artlar'ın dava konusu Tebli 'in 3. maddesi ile de i ik "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin ikinci paragrafının birinci cümlesindeki "veya yeniden kullanılabilir parça" ibaresine yönelik talebin incelenmesi:

15/08/2003 yürürlük tarihli Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları döneminde "Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün de ilse veya e de eri parça ile de i tirilme imkanı yok ise yenisi ile de i tirilir. Bu durumda ta ıtta bir kıymet artı ı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilmez." düzenlemesi benimsenmi tir.

Ba bakanlık Hazine Müste arlı ı tarafından 14/05/2015 tarihli ve 29355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01/06/2015 tarihinde yürürlü e girerek 12/08/2003 tarihli ve 25197 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nı yürürlükten kaldıran Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nın (Genel artlar) B.2. "Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının ikinci paragrafında; "Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün de ilse veya e de er parça veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile de i imine imkân yok ise orijinali ile de i tirilir. Kaza tarihine göre model yılından itibaren 3 yılı geçmeyen motorlu araçlarda hasar gören parça, onarımı mümkün de ilse öncelikle orijinali ile de i tirilir, orijinal parçanın bulunmaması durumunda e de er veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile de i tirilir. Ancak model yılından itibaren 3 yılı geçmeyen motorlu araçta hasar gören parçanın orijinal olmadı ı durumda e de er veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile de i im yapılır. Bu paragraf uygulaması sonucu araçta bir kıymet artı ı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilemez." düzenlemesine yer verilmi tir.

Davacı tarafından, Genel artlar'ın muhtelif maddelerinin iptali istemiyle Danı tay Onbe inci Dairesinin E:2015/6014 sayılı dosyasına kayden açılan davada, Tebli 'in "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının ikinci bendinin birinci cümlesinde yer alan "parça veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibaresinin, anılan Dairece verilen 27/06/2018 tarihli ve K:2018/6091 sayılı kararla "*Sigortalı aracın zarar verdi i araçta, hasarlı parçanın tamir edilmesi mümkün de il ise, hasarlı parça orjinal ise; öncelikle orijinal parçayla de i imi, hasar gören araç sahibinin onayı bulunması veya orjinal parçayla de i iminin mümkün olmaması halinde e de er parça veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile de i imi hakkaniyet gere i olup, de i im önceli ini e de er parça veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parçaya veren düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadı ı; aksi halde, hasar gören aracın model yılından itibaren üç yıl geçmi olsa da, herhangi bir nedenle hasar tarihinden önce orijinali ile de i tirilmi olan parçanın, e de er veya ömrünü tamamlamı araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parçayla de i tirilmesi sonucunu do uraca ı...*" gerekçesiyle iptal edilmeli ; Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca verilen 16/03/2020 tarihli ve E:2018/4447,

K:2020/732 sayılı kararla da bu düzenlemeye yönelik iptal hükmü onanarak kesinle mi tir.

20/03/2020 tarihli ve 31074 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artlarında De i iklik Yapılmasına Dair Genel artlar ba lıklı Tebli 'in 3. maddesinin 2. fıkrası ile Genel artlar'ın dava konusu düzenlemeyi içeren "Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı B.2. maddesinin 2.1. fıkrasının ikinci paragrafı; "Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün de ilse veya e de er parça veya yeniden kullanılabilir parça ile de i imine imkân yok ise orijinali ile de i tirilir. Bu paragraf uygulaması sonucu araçta bir kıymet artı ı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilemez." ekinde yeniden düzenlenmi tir.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel artları'nın A.1. maddesinin birinci fıkrasında, Genel artlar'ın amacının, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca motorlu araç i letenlerine yüklenen hukuki sorumluluk için düzenlenen karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasına yönelik ilgililerinin hak ve yükümlülüklerine ili kin usul ve esasların düzenlenmesi oldu u belirtilmi ; "Tanımlar" ba lıklı A.2. maddesinde, "**E de er (Muadil) Parça**"; "Bir motorlu aracın montajında kullanılan esas-orijinal parçaların de i tirilmesi amacıyla üretilen, ilgili mevzuat (yönetmelik, standard, teknik düzenleme) çerçevesinde belirlenen deney, muayene metotlarına göre orijinal parçayla (kütle, boyut, malzeme ve i levsellik vb) kıyaslanarak tespit edilen kriterlere uygunlu unun, (De i ik ibare:RG-20/3/2020-31074) Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2015/2 sayılı Motorlu Araç Sigortalarında E de er Parça Belgeleme Esaslarına li kin Genelge ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yetkili kurulu larca düzenlenecek belgeler yoluyla belgelendirilmesi gereken parçaları, (Bu kapsamda bir belgenin varlı ı durumunda, belge konusu parçaların aksi iddia sahibince kanıtlanana kadar e de er kalitede oldu u varsayılır.); "**Orijinal Parça**"; "**i**) Bir motorlu aracın üretiminde veya montajında kullanılan parçalarla aynı kalitede olan ve söz konusu motorlu aracın üretiminde veya montajında kullanılan parçaların veya yedek parçaların üretiminde sa layıcı tarafından getirilen ölçütlere ve üretim standartlarına göre üretilmi yedek parçaları, **ii**) Aracın orijinal parçaları ile aynı üretim bandında üretilen yedek parçaları, (Bu parçaların, söz konusu aracın montajında kullanılan parçalarla aynı kalitede oldu unun ve araç üreticisi tarafından getirilen ölçütlere ve üretim standartlarına göre üretilmi nin Hazine Müste arlı nca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde belgelendirilmesi halinde, belge konusu parçaların aksi iddia sahibince kanıtlanana kadar orijinal yedek parça oldu u varsayılır.); "**Yeniden Kullanılabilir Parça**" ise; "**(Ek:RG-20/3/2020-31074)** 30/12/2009 tarihli ve 27448 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ömrünü Tamamlamı Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında düzenlenen kodlandırılmı , hasarsız ve takip edilebilir, araç ve can güvenli i ile çevre standartlarını kar ılayan parçalar" ekinde tanımlanmi tir.

Davalı idarece, dava konusu de iikli e dayanak te kil etti i belirtilen 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesinin altıncı fıkrasında, "Hasarın giderilmesine ve tazminatın ödenmesine yönelik olarak ilgili mevzuat çerçevesinde orijinale e de erli i belgelendirilmi parçaların kullanılmasına ili kin usul ve esaslar ilgili sigorta genel artlarında belirlenir." hükmüne, madde gerekçesinde ise; "*Bilindi i üzere, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı*

Karayolları Trafik Kanunu'nun 85. ve 91. maddeleri gere i araç i letenlerin sorumluluklarının kar ılanmasını sa lamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırımları zorunlu olup, söz konusu risklerin gerçekte mesi durumunda ilgili sigorta irketleri tarafından tazminatın ki ilerin malvarlı ının zarar verici olay öncesi de erine eri tirilmesi sigortacılık ilkelerinin gere idir. Hasar tedvir sürecinin önemli hususlarından birisi olan parça tedarik sürecinde tarafların kar ılıklı menfaat dengesine uygun olarak zararın tazmininde ça da uygulama, orijinal olmayan belgeli e de er parçaların da kullanılmasına olanak tanımaktadır. Bu husus sigortacılık ilkelerinin bir gere i oldu u kadar rekabetçili in de bir artıdır. Ayrıca, bu uygulama ile bu parçaların üretimini yapan yerli sanayimize de katkı sa lanmı olacaktır. Bu çerçevede, parça tedarikinde belgelendirilmi olmak kaydıyla parçaların kullanılmasını teminen madde hazırlanmı tır." açıklamasına yer verilmi tir.

Anılan yasal düzenleme ile trafik sigortası olarak da adlandırılan karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında, parça tedarik sürecinde orijinale e de erli i belgelendirilmi parçaların da kullanılması imkanının getirilerek bu parçaların üretimini yapan yerli sanayinin desteklenmesinin hedeflendi i anla ılmakta olup yürütme organına orijinale e de erli i belgelendirilmi parçaların kullanılmasına ili kin usul ve esasları Genel artlar'da belirleme yetkisi verildi i görülmektedir.

Davaya konu ibareyi içeren düzenlemede zarara u rayan araçtaki parça onarımının mümkün olup olmadı ına ya da e de er parça veya yeniden kullanılabilir parça ile de i tirilme imkanı bulunup bulunmadı ına göre, onarımın yapılması sırasında kullanılacak parçanın ne olaca ı konusunda tespitlere yer verildi i, aracın onarımında kullanılacak parçaların niteli i ve önceli i hususunda düzenlemeye gidildi i görülmektedir.

Bu düzenlemeye göre; sigortalı aracın zarar verdi i araçta, hasarlı parçanın onarımı mümkün de il ise, hasar gören parçanın niteli ine bakılmaksızın öncelikle e de er parça veya yeniden kullanılabilir parça ile de i tirilmesi, e de er parça veya yeniden kullanılabilir parça ile de i imi mümkün de il ise orijinal parça kullanılması suretiyle hasarın giderilmesi gerekecektir.

Yukarıda aktarılan yasal düzenleme çerçevesinde, dava konusu Genel artlar'da yer alan "veya yeniden kullanılabilir parça" ibaresi de erlendirildi inde; yasama organınca, "yeniden kullanılabilir parça"nın hasar tedvir sürecine dahil edilmesi ve/veya bu parçaların kullanılmasına ili kin usul ve esasların düzenlenmesi hususunda yürütme organına yetki verilmedi i halde, davalı idare tarafından, sigorta ili kisinin tarafı olmayan ve do rudan zarar gören 3. ki ilerin araçlarında meydana gelen hasarın rızaları alınmaksızın yeniden kullanılabilir parça ile de i tirilmesine imkan tanınarak yasal bir dayanak olmaksızın mülkiyet hakkına kısıtlama getirildi i anla ıldı ından, dava konusu Tebli 'in "yeniden kullanılabilir parça" uygulamasını hasar tedvir sürecine dahil eden kısmında hukuka uyarlık görülmemi tir.

Açıklanan nedenlerle,

1-Genel artlar'ın "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" ba lıklı maddesinin 2.1. fıkrasının birinci paragrafının ikinci cümlesi yönünden, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen ko ulların birlikte gerçekte medi i anla ıldı ından **yürütmenin durdurulması isteminin reddine,**

2-Genel artlar'ın; dava konusu Tebli 'in 2. maddesi ile de i tirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresinin, (c) bendinin birinci cümlesinde yer alan "bu Genel art ekinde yer alan esaslara göre" ibaresi ile ikinci ve üçüncü cümlesinin, 3. maddesi ile de i tirilen B.2. maddesinin ikinci paragrafının birinci cümlesindeki "veya yeniden kullanılabilir parça" ibaresinin ve üçüncü paragrafının, 6. maddesi ile de i tirilen Ek 1'in 1. maddesinin ve 2. maddesine eklenen 8. fıkranın; 7. maddesi ile de i tirilen Ek 2 ve 8. maddesi ile de i tirilen Ek 3 kısmı yönünden 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen ko ulların birlikte gerçekleştirilmesi anlaşıldığından **yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne,**

3-Bu kararın tebli tarihini izleyen 7 (yedi) gün içerisinde Danı tay dari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere,

31/03/2021 tarihinde oybirli i ile karar verildi.

Ba kan
Yüksel
ÖZTÜRK

Üye
Ahmet Yahya
ÖZDEMİR

Üye
Yücel
BULMU

Üye
Tülay
BULGURCU

Üye
Mustafa Nafiz
ACAR

HP/K